

349. Ratjetoe (22)

1. Bij Bovenkarspel moet je aan kerspel (parochie) denken. Er was kemirinoot in de kemenche geraakt. Dat komt ervan als muziek en eten samengaan! Kendo is stokschermen, kempo is een bepaalde oosterse vechtsport verwant aan karate. Het inlandse dorps hoofd, de kepala kampong (loerah), - zijn vrouw was een kenau met gestolen kepie op - leed aan keratitis (hoornvliesontsteking). De kerstomaat werd abusievelijk verkocht als kersttomaat. Een keynote is een grondtoon. Kerygma is (de essentie van de) geloofsleer. Kevlargaren is aramidevezel en heel sterk! Moet de Keuringsdienst van Waren (afkorting: KvW) ook keukenmeidenlitteratuur keuren? Wordt je op een ki-station bevrucht met kunstmatige intelligentie? Rode Khmers dragen geen khimars (hidjabs). Kieper de kiepkar maar om! Eerst kickte hij op paak, maar nu is hij afgekickt. Een kijk-in-de-pot is een pottenkijker, een janhen, een keukenpiet. De vip deed de kick-off.

2. Raar dat je, gezien de schrijfwijze van kijk- en luistergeld, alles in enen moest betalen. Met Poerim eet je kiesjeliesj (hamansoren). Bij kick-and-rushvoetbal zie je vaak kick-and-rush (geen meervoud). Een kiebitzer is geen bietser maar een ongevraagdadviesgever. Gelukkig blijft het werkwoord kiebitzen onvervoegd! Wel interessante vervoegingen zijn: quizzen, ik quiz, hij quizt, zij quizde, wij hebben gequized (Nederlands), buzzen, ik buzz, hij buzzt, zij buzzde, wij hebben gebuzzd (Engels), winozzen, ik winoz, jij winozt, zij winozde, wij hebben gewinozd (Nederlands). Het werkwoord winozzen komt uit de internetomgeving: war was ik naar op zoek? Het werkwoord kirren kan te maken hebben met een klomp aarde en pluimgras (hij kirde, heeft gekird). Kimberliet is diamanthoudende, blauwe aarde (Zuid-Afrika). De Kinderboekenweek is de week van het kinderboekenweekgeschenk, kindje op moeders voorleesschoot en bij sommigen het verzorgen van het steenbreekachtige kindje-op-moeders-schoot. Dat is een kingkong: een groot en sterk monster. Dat is wel een erg kingsize kinkajoe (rolstaartbeer). Let op: poelet is soepvlees, poulet is kip. Kinseys onderzoek richtte zich op Kinshasa. Klezmorem spelen traditionele Joodse klezmer.

3. De een-na-laatste pre-q-zoekactie voor onze moeilijkewoordenverzameling is die naar '*iq*': abdiqueren (abdiceren: afstand doen van kroon), arbeidsinkomenquote (afkorting: aiq.), aliquis in omnibus, nullus in singulis (iemand die een beetje thuis is in alles, maar niets geheel beheerst – vergelijk een expert die steeds meer van steeds minder weet tot hij alles van niets weet – versus een manager die steeds minder van steeds meer weet tot hij niets van alles weet), aliquottonen op een aliquotvleugel, angélique (angelica: soort van luit met vijftien tot twintig snaren), het verschil tussen een antiquaar en een antiquair, antiqua homo virtute ac fide (een man van ouderwetse deugd en trouw), antiquark (zeker elementair deeltje), applique (appliqué: opgelegd versiersel), ars antiqua (Franse polyfone muziek uit de dertiende eeuw, antoniem: ars nova), bezique (Frans kaartspel), brique brique (steenrode aansteker) en cacique (stamhoofd).

4. Het vervolgactieresultaat is: chef de clinique, chiqueling(e), meerdere chroniques scandaleuses, clique (aanhang in ongunstige zin), cliquet (tourniquet), chroniqueur, communiqué, concours hippique met de concours-hippiquewinnaar, corps diplomatique (afkorting: CD), daiquiri (cocktail van citroen, vruchtensuiker, rum en geklopt ijs), denique coelum (eindelijk de hemel – dat riepen de kruisvaarders), de omnibus aliquid, de toto nihil (steeds iets anders maar nooit met een goede afloop, zeg maar: twaalf ambachten, dertien ongelukken), expliqueren (expliceren: uitleggen), hic et ubique (hier en overal), illiquide (gebrek aan contanten, aan cash), iniquiteit (onbillijkheid), IQD (de Iraakse dollar), liquefactie (vervloeijing), liquida (vloeiklank, meervoud: liquidae), liquidatie-uitverkoop, liquor (ook: hoffmandruppels, sterkwater), Mozambique, musique concrète en nettiquette.

5. Vervolgens vinden we: niqueteren (bij paarden), non liquet (het onopgelost blijven van een kwestie), obliquus (muziek: met traps- of sprongsgewijze voortschrijding), opéra comique (vergelijk: opera buffa, opéra bouffe), oratio obliqua (indirecte rede) versus oratio directa (directe rede), per obliquum (op slinkse wijze), vloeibaar (liquid) petroleumgas (afkorting: lpg), piqueren is een piqué (effectstoot bij biljarten) maken, reliquarium (reliëkhouders), république des lettres (de republiek der letteren, res publica litteraria), saupiquet (pittige saus, ragout), semper et ubique (altijd en overal), stare super vias antiquas (in de voetsporen van zijn voorvaders gaan, de oude wegen bewandelen),

suum quique (ieder het zijne, elk wat hem toekomt), suum cuique tribuere (ieder het zijne geven) en tandem aliquando (eindelijk eens).

6. En dan het overblijvenderestproduct '*nq*': au banquet de la vie, infortuné convive (rampzalige gast aan de dis van het leven), nunc aut nunquam (aut nunc, aut nunquam: nu of nooit, denk aan nonouders), banqueroute de la science (faillite de la science, het bankroet van de wetenschap), blanquette (ragout), blanquette de veau (kalfsragout), cinq-à-sept (bezoektijd aan de maîtresse), conquistador (Spaanse veroveraar), contra-enquête, delinquentie, donquichotterie, enquête valétudinaire (voorlopig getuigenverhoor), ex quocunq̄ue capite (uit welken hoofde ook), face-to-face-enquête, franquisme (falangistische politieke beweging in Spanje rond de voormalige dictator Franco), gallupenquête, grootinquisiteur, inquilien (commensaal), inquisitoir strafproces (onderzoekend), jonquille (sterk geurende gele narcis, gele tijloos), la plus noble conquête de l'homme (het paard), paddenstoelenquiche (Jaarboek 2009), petanque (Provençaalse variant van jeu de boules), petanquen, quicunq̄ue vult (ieder die wil), quinquagesima (zevende zondag voor Pasen, vastenavondzondag) en quinquies (lid 5).

7. En dan nog een staartje: quinquet (olielamp met dubbele luchtstroom), reconquista (tijdperk van de herovering van het Iberisch Schiereiland op de Moren), saltimbanque (kunstenmaker), sub quocunq̄ue titulo (op welke rechtsgrond, onder welk voorwendsel dan ook), tele-enquête (Jaarboek 2007), tranquil (bedaard), tranquillamente (tranquillo: muziek: rustig, bedaard, kalm), tranquilliteit, tranquillizer (zenuwstiller), va-banque (spelen), va-banquepolitiek en vie manquée (leven waarin men zijn roeping of talent niet heeft kunnen realiseren).

8. Je bent wel klassenpatiënt, maar kan een klassevent als jij wel klassenbewust zijn in een klasseloze maatschappij? In deze klassiek Arabische omgeving spreken ze nog klassiek Arabisch. De kwartfinalist klasseerde zich, na al eerder de achtste finales te hebben overleefd, voor de halve finale (demi-finale, semifinale) - en werd dus met de halvefinaleplaats halvefinalist - door de tegenstander te declasseren (overspelen). De militaire informatie was eerst geclassificeerd, maar werd later gedeclassificeerd (vrijgegeven). De klappei had wel een kiyu (graad bij het judo). De blonde onderging de doçuur van haar lerares klassiek Latijn.

9. De châteauneuf-du-pape is een krachtige rode rhônewijn uit het zuiden van het Rhônegebied. Cherrybrandy is kersenlikeur. De causa finalis (meervoud: causae finales) is de (juridisch) op een doel gerichte oorzaak. Zijn vrouwelijkeklasgenotenlijstje was nog lang niet compleet. Schrijf je nu klaarstaan of klaarzitten aan elkaar? Zijn de spelling(s)regels wat dat betreft gelijk gebleven? Zou hij gelijk hebben, dat deze klokken gelijkgaan? De gelijkmaker zorgde uiteindelijk voor een gelijkspel. De kiur is een uitgestorven reuzenvogel van Madagaskar. Een son et lumière is een klank-en-lichtspel. Een KKK'er is van de Ku-Klux-Klan. Was onze economische crisis ook een soort kladderadatsch?

10. Met '*klav*' vinden we: rijkbloeiende klaverzuring, qwerty- en azertyklavier, klavechord(s) (GB, VD ook: klavechord(s)), klavarskribo, klavecimbelspeler, bloklava (Hawaïaanse aa-lava, schollava), baklava (zeer zoet Turks honinggebak). Met '*clav*' komt er: balaclava (bivakmuts), doctor Clavan, claviatuur (toetsenbord), clavicula (sleutelbeen), claviger (sleuteldrager: conciërge van een gymnasium), clavis (sleutel), clave (elk van twee hardhouten staafjes, meervoud: claves), en- en exclave en stilte-enclave. Hij is klem geraakt tussen de preibalen: zou de prij, de feeks, de helleveeg, hem dan toch nog kleinkrijgen? De klinisch bioloog en de kletsica behoorden tot hetzelfde – Frans aandoende – cliqueje. Ik kan er niets aan doen: je moet je jas aandoen en pas op dat die lelijke hond je niets aandoet! De kloosterordegemeenschap sprak Kloosterlatijn. De kloekgebouwde narcissus had een goed ontwikkeld klok-en-hamerspel. De klotegriet behoorde tot de KMar.

Rein Leentfaar